Textus Libri Periher-
menias Arestotelis.

Primus Liber Perihermenias quod est de interpretatione Tres continet tractatus. Primus est prohemialis et clauditur vno Capitulo.

[P]Rimum oportet constituere. quid sit nomen et quid verbum postea quid negatio et affirmatio et enunctiatio et quid oratio. Sunt ergo ea que sunt in voce earũ que sunt in aĩa passionũ note. et ea que scribũtur eorum que sunt in voce. Et quemadmodum nec littere omnibus sunt eedem. sic nec eedem voces. Quorum aũt he primorũ voce sunt eedem omnibꝰ passiones anime sunt Et quorum he similitudines sunt. res etiam eedem. Et de his quidem dictum est in his que dicta sunt de anima. alterius enim hoc est negocij. Est aũt quemadmodũ in anima aliquotiẽs quidẽ intellectꝰ sine vero vel falso. aliquotiẽs aũt cũ iam necesse est alterꝝ horum inesse. sic et in voce circa ꝯpositionẽ et diuisionẽ est veritas falsitasqȝ. Nomina igitur et ipa verba cõsimilia sunt sine ꝯpositiõe vel diuisione intellectui vt homo vel album. quoniã non additur aliquid. neqȝ enim adhuc verum vel falsuȝ est Huiꝰ aũt signũ hoc est. hirco. ceruꝰ eñ significat aliqd. sed nonduȝ verꝝ vel falsum. si vo esse vel nõ esse addat. vel simpliciter vel sm tpus.

Tractatus scdus de ipa enũctiatiõe: pñcipijs ac ptibꝰ eiꝰ / q̃tuor hȝ capła: primũ est de noie.

[N]Omen est ergo vox significatiua sm placitũ sine tpe cuiꝰ nulla pars est significatiua separata. In nomine eñ qđ est equiferꝰ nihil ferus per se significat. quemadmodũ in oratiõe que est equus ferus Atuero nõ quẽadmodũ in simplicibꝰ nominibus sic se habẽt et in ꝯpositis In illis eñ nullo mõ pars significatiua est. in his aũt vult quidem sed

nulli⁹ sepati est vt in eo qd̄ est equiser⁹. Scd̄m placitū vero quoniam naturaliter nomē nihil est. sed quādo fit nota Nā designāt et illiterati soni. vt ferarum quoq₃ nihil est nomē. Non homo vero non est nomen. atvero nec positū nomē est quo illud oporteat appellari Neq₃ eīm oratio aut negatio est. sed sit nomē infinitū. Catonis aūt vel catoni et quecūq₃ talia sunt nō sunt nomina sed casus nominis. Ratio aūt eius in alijs est quidem eadem. sed differūt. quoniā cum est vel fuit vel erit est adiūctū. neq₃ verum neq₃ falsum est. nomen autem semper. vt catonis est vel non est. nondum enim aliud est neq₃ verum dicit neq₃ falsum.

Capitulū Secundum de Verbo

Verbum aūt est quod significat tempus. cui⁹ nulla pars extra nihil significat. et est sp̄ eoꝝ que de altero dicūtur nota. Dico aūt quoniā cōsignificat tp̄s. vt cursus quidē nomē est. currit vero verbum. cōsignificat eīm nūc esse. Semp̄ qꝫ eoꝝ que de altero dicuntur nota est. vt eorum que de subiecto dicuntur vel in subiecto sunt. Non currit vero et non laborat non verbum dico. Consignificat quidem tempus et semper de aliquo dicitur vel est. Differentie autem huic non est nomē positum sed infinitū verbum sit. quoniā similiter in quolibet est. vel qd̄ est vel quod nō est. Similiter autem vel currit vel currebat non verbum est. sed casus verbi Differt aūt a verbo. quoniam hoc quidē presens significat tempus illa vero quod complectitur. Ipsa quidem scd̄m se dicta verba nomina sunt. et significant aliquid. Constituit eīm qui dicit mītem et qui audit quiescit. sed si est vel non est nondū significat. neq₃ eīm signū rei est esse vel nō esse. nec si hoc ip̄m est purū dixeris ip̄m q̄dez nihil

est. cōsignificat aūt quandā ꝯpositionē q̄m sine ꝯpositis nō est intelligere.

Capitulū Tertium de oratiōe

Ratio aūt est vox significatiua cui⁹ partiū aliqd significatiuū separatim vt dictio nō vt affirmatio vel negatio. dico aūt vt hō significat aliqd. sed nō q̄m est aut nō est sed erit vel affirmatio vel negatio vt si quid addat. sed nō vna nomīs sillaba. nec in hoc quidē ꝙ est sorex rex significat. sed vox est nūc sola In duplicib⁹ vo significat quidē sed nō ꝫm se sed quēadmodū dictū est. Est aūt oratio quidē om̄is significatiua non sicut instrumentū sed quemadmodū dictū est ꝫm placitum. Enunctiatiua vero nō om̄is sed in qua verū vel falsum est. nō autem in omibus. vt deprecatio oratio quidē est sed neq̧ vera neq̧ falsa et cetere quidem relinquantur. Rethorice enim vel poetice conuenientior consideratio est. Enunctiatiua vero presentis speculationis est.

Capitulum Quartū de Enunctiatione Affirmatione et Negatione.

St aūt vna prima oratio enūctiatiua. affirmatio deinde negatio Alie vero cōiunctiōe vne. necesse est aūt om̄ez orationē enūciatiuā esse ex ṽbo vel ex casu verbi Etem̄ hoīs rationē si nō aut est aut erit aut fuit aut aliqd hmōi addat nōdū est oratio enūciatiua. quare aūt vnū quiddā est et nō multa aial gressibile bipes. neq̧ em̄ eo ꝙ ꝓpriū dicunt vnū erit. est alterius hoc tractare negocij. Est aūt oratio enūciatiua que vnū de vna significat vel ꝯiunctione vna. plures aūt q̄ plura et non vnū vel in coniūcte. nomē ergo et verbū dictio sit sola. q̄m nō dicere sic aliquid significantem voce enunciare vel aliquo interrogante vel nō

ſed ipõ proferente Harũ aũt hec quidẽ ſimplex eſt enunciatio vt aliquod de aliquo vel aliqđ ab aliquo. hec aũt ex his ꝯiũcta velut oratio quedam iam eſt ꝯpoſita. Eſt aũt ſimplex enũciatio vox ſignificatiua de eo ꝙ eſt aliqđ vel nõ eſt quẽadmodũ tpa ſunt diuiſa Affirmatio vͦ eſt enũciatio alicuius de aliquo. negatio vero enunciatio alicuius ab aliquo.

Tractatus Tertius de passione intrinseca ipſius enũctiatiõis ſcilicet oppoſitiõe Tria habet capitula: Primum eſt de oppoſitione ſecundum ſe.

Voniã aũt eſt enũciare et ꝙ eſt eſſe et ꝙ nõ eſt eſſe, et ꝙ eſt non eſſe, et ꝙ nõ eſt nõ eſſe. et circa ea que ſunt extra preſens tpus. et qđ quis affirmauerit negare. ſilr omẽ ꝯtingit ꝙ quis negauerit affirmare, quare manifeſtũ eſt ꝙ omĩ affirmationi eſt negatio oppoſita. et omni negationi affirmatio. et ſic hic cõtradictio affirmatio et negatio oppoſita. dico aũt opponi eiuſdem de eodem non equiuoce. et quecunqꝫ cetera talium determinãtur contra argumẽtorũ ſophiſticas inportunitates Qm̃ aũt ſunt hec q̃dẽ rex vniuerſalia illa vͦ ſingularia. dico aũt vniuerſale qđ in pluribꝰ natũ eſt predicari. ſingulare vero ꝙ non vt hõ quidẽ vniuerſale. plato vero eorũ que ſunt ſingularia. neceſſe eſt autem enũciare qm̃ ineſt aliqđ aut nõ ineſt. aliquotiẽs quidẽ eorũ que ſunt vniuerſalia aliquotiens vero eorũ que ſunt ſingularia. ſi vero vniuerſaliter enunciet in vniuerſali qm̃ eſt aut nõ eſt ꝯtrarie enũctiationes erunt. dico aũt in vniuerſali enũciationẽ fieri vniuerſalẽ. vt oĩs hõ albꝰ eſt. nullꝰ hõ albus eſt. Qñ aũt in vniuerſalibꝰ nõ vniuerſaliter nõ ſunt ꝯtrarie q̃ aũt ſignificantur eſt eſſe contraria. dico autem nõ vniuerſaliter enunciare in his que ſunt vniuerſalia. vt eſt albus homo. non eſt albus hõ. Cum eñ

vniuersale sit. non vniuersaliter vtitur enunciatione oms nanq; nō vniuersale est sed qm̄ vniuersaliter consignificat. In eo vero q̄ vniuersale p̄dicatur id quod est vniuersale predicari vniuersaliter non est verū. nulla enim affirmatio erit in qua de vniuersali predicato vniuersaliter predicetur. vt omnis homo est omne animal. Opponi aūt affirmationē negationi dico ꝯtradictorie que vniuersaliter significat eidem que nō vniuersaliter. vt oīs homo alb⁹ est. quidā hō albus est. null⁹ hō alb⁹ est.

Caput scōm tractatus Tercij

de legibus propositionum oppositarum.

Ontrarie vero vniuersalē affirmationē. et vniuersalē negationem vt oīs hō iust⁹ est. null⁹ hō iust⁹ est. quo circa quidē eas impossibile est simul veras esse. his v̄o oppositas ꝯtingit in eodē. vt nō oīs hō est alb⁹. et est quidā hō alb⁹. Quecūq; igiť ꝯtradictiōes vniuersaliū sunt vniuersalis. necesse est alterā esse verā alterā esse falsam. et quecūq; in singularib⁹ sunt vt est socrates alb⁹. nō est socrates alb⁹. quecūq; aūt in vlib⁹ nō vniuersaliter. nō sp̄ hec v̄a est illa v̄o falsa. siľ em̄ est verū dicere qm̄ est alb⁹ hō. et nō est alb⁹ hō. est hō ꝓbus. nō est hō ꝓb⁹. si em̄ turpis nō est ꝓb⁹. et est hō pulcer. et nō est hō pulcer. si em̄ fedus nō est pulcer. et si sit aliquid nō est Videtur aūt subito incōueniēs esse idcirco. qm̄ vniuersaliter nō hō alb⁹ simul significare qm̄ nemo est alb⁹. hoc aūt neq; idē significat. neq; simul necessario Manifestū est aūt qm̄ vna negatio vni⁹ affirmationis est hoc em̄ idē oportet negare negationē qd̄ affirmauit affirmatio et de eodē. vel de aliquo singulariū vel de aliquo vniuersaliū. vel vniuersaliter vel nō vniuersaliter. Dico aūt socrates albus

est. socrates nō albus est. si aūt aliud aliqđ vel de aliquo idē nō opponitur sed erit ab ea diuersa. huic ṽo que est oīs hō albꝰ est ꝯtradicit illa que dicit nō oīs hō albus est. illi vero que est aliquis hō albꝰ est illa que est nullus homo albus est. illi vero que est homo albus est illa que est nō est homo albꝰ. Manifestū est ergo qm̄ vni negationi in vna affirmatio opposita est Et qm̄ alie sunt ꝯtrarie alie cōtradictorie et que sunt he dictum et qm̄ nō om̄is vera vel falsa contradictio et quare et quando vera vel falsa. Vna aūt est affirmatio et negatio. que vnū de vno significat vel cū sit vniuersale vniuersaliter vel nō vniuersaliter. vt oīs hō albꝰ est. nullꝰ hō albꝰ est. est quidā hō albꝰ. si albū vnū significat. Si ṽo duobꝰ vnū nomē est positū ex quibꝰ nō fit vnū non est vna affirmatio. vt si quis ponat hoc nomē tunica homini et equo. et dicat est tūica alba hic non est vna affirmatio nec vna negatio. nihil em̄ differt hoc dicere qm̄ equꝰ albꝰ et est hō albꝰ Si ergo he multa significant et sunt plures manifestū est qm̄ et prima multa vel nihil significāt neqꝫ em̄ est aliqđ vnū hō et equꝰ quare nec in his necesse est hāc ꝯtradictionē fieri verā illā ṽo falsaz.

Capitulum Tertium et Ultimum de quadam incidenti dubitatione.

IN his ergo que sunt et que facta sunt necesse est affirmatiōez vel negationē verā vel falsam esse. In vniuersalibꝰ quidē vniuersaliter semꝑ quidē hanc verā illā vero falsam. et in his que sunt singula quemadmodū dictū est in his vero que in vniuersalibꝰ nō vniuersaliter dicuntur nō est necesse. dictū est aūt et de his. In singularibꝰ vero et futuris nō sił. nam vero si oīs affirmatio vel negatio vera vel falsa

est et om̄e necesse est vel esse vel nō esse si his quidē dicat futurū aliqd̄ ille vero nō dicat hoc idē ip̄m manifestū est quoniā necesse est verum dicere alterū ipsoꝝ si om̄is affirmatio vera vel falsa est. vtraqꝫ em̄ nō erit simul in talib⁹. nam si verū est dicere qm̄ albū est vel albū nō est. necesse est esse album vel albū nō esse. et si est albū vel nō albū verū est negare vel affirmare. et si nō est mentitur. et si mentit̄ nō est. quare necesse est aut affirmationē aut negationē verā esse. nihil ergo neqꝫ est neqꝫ fit nec casu nec vtrūlibet nec erit nec nō erit. sed ex necessitate om̄ia et nō vtrūlibet. aut em̄ qui dicit ver⁹ est aut qui negat. sil̄r em̄ vel fieret vel nō fieret vtrūlibet em̄ nihil magis sic vel nō sic habet̄ vel habebit. Ampli⁹ si est album nūc veꝝ erat dicere primo qm̄ erit albū. quare sp̄ fuit verū dicere qd̄libet eoꝝ que facta sunt qm̄ erit. ꝙ si sp̄ veꝝ est dicere qm̄ est aut erit. nō potest hoc nō esse vl̄ nō futuꝝ esse. ꝙ aūt nō pōt nō fieri impossibile est nō fieri. om̄ia ergo que futura sunt necesse est fieri. nihil igitur vtrūlibet nec casu erit. nam si casu. nō ex necessitate. Atuero nec qm̄ neutrū est veꝝ ꝯtigit dicere vt quoniam neqꝫ erit neqꝫ nō erit. Primum enim cum sit affirmatio falsa erit negatio nō vera. et cū hec falsa cōtingit affirmationem esse nō verā. adhuc si verū est dicere quoniā est albū et magnū oportet vtrūqꝫ esse. si vero erit cras: oportet esse cras. Si aūt neqꝫ erit neqꝫ nō erit. nō est vtrūlibet. vt est nauale bellū. oportet em̄ neqꝫ fieri nauale bellū neqꝫ nō fieri. Que ergo ꝯtingūt in cōuenientia hec sunt et alia hm̄ōi. si oīs affirmatiōis et negatiōis vel in his que in vniuersalibus dicūtur vniuersaliter vel in his que sunt singularia necesse est oppositaꝝ hanc esse verā illam v̓o falsam. nihil ad vtrūlibꝫ in his que sunt sed om̄ia esse vel fieri

ex necessitate. quare nõ oportebit neq̧ consiliari neq̧ negociari. quoniaȝ si hoc facim⁹ erit. si vero hoc nõ erit Nihil em̄ ꝓhibet in millesimũ annũ hunc quidẽ dicere hoc futurũ esse hunc vero nõ dicere. quare ex necessitate esse quodlibet eorũ verũ erit dicere tũc atuero nec hoc differt si aliq̄s dixerit negationẽ vel nõ dixerit Manifestũ est em̄ ꝙ sic se habeat res vel si hic quidẽ affirmauerit ille võ negauerit. nõ em̄ ꝓpter affirmare vel negare erit vel non erit nec in millesimũ magis annũ quam in quãtolibet tempe. Quare si in om̄i tp̄e sic se habebit vt cum vnũ vere dicat̃ necesse est hoc fieri. et vnũq̄d q̧ eorũ que fiunt sic se habere vt ex necessitate fiat. quando enim vere dicit quis quoniam erit nõ potest non fieri. et ꝙ factũ est verum erat dicere semꝑ quoniã erit. Q; si nõ sunt possibilia videmur enim esse principia futurorum. et ab eo ꝙ cõsiliamur atq̧ agimus aliq̄d Et quoniam om̄ino est in his que semper non actu sunt esse possibile vt in quib⁹ vtrũq̧ ꝯtingit et esse et nõ esse. quare fieri et nõ fieri. Et multa nobis maĩfesta sunt sic se habẽtia vt qm̄ hanc vestẽ possibile est incidi et nõ incidit̃. sed prius exteritur. silr aũt et nõ incidi possibile est nõ enim possibile esset eaȝ exteri nisi esset possibile non incidi. quare et in alĳs futuris que ƀm potentiã dicuntur hm̄õi. Manifestũ est qm̄ non omnia ex necessitate vel sunt vel fiunt sed alia quidem vtrumlibet et non magis vel affirmatio vel negatio vera erit. alia vero magis quidẽ in pluribus alterꝝ sed ꝯtingit fieri alterũ. alterꝝ vero minime. Igit̃ esse ꝙ est qñ est. et nõ esse ꝙ nõ est quãdo nõ est necesse est. sed nõ om̄e ꝙ est necesse est esse. sed ꝙ nõ est necesse est nõ esse. non em̄ idem est om̄e quãdo est esse necessario ꝙ est ꝙ simpliciter est esse ex necessitate. Similiter aũt et in eo ꝙ nõ

est. et in ꝯtradictiõe eadē ratio est. esse quidē vel nõ esse omne necesse est. et futurū esse vel nõ futurū esse. nõ tñ diuidentē dicere alteꝝ necessario. Dico aūt necesse est quidē futuꝝ cras bellū nauale vel nõ esse futurū. sed non. cras bellū nauale futuꝝ esse necesse est vel nõ futuꝝ esse. futurū aūt esse vel non esse necesse est. quare quoniam similiter orationes vere sunt quēadmodū et res manifestū quoniā quecunqꝫ sic se habent et vt vtranqꝫ sunt et contraria eorum cõtingere queant necesse est similiter se habere et ꝯtradictionē ꝙ contingit in his que nõ sunt per se et nõ semper nõ sunt. horum enim necesse est quidem alteram partem contradictionis veram esse vel falsam. non autē hoc aut illud sed vtrūlibet et magis quidē veraꝫ alterā non tamē iam verā vel falsam. quare maifestum est qm̄ nõ est necesse oĩs affirmatiõis vel negationis oppositaꝝ hanc quidē verā esse illā vero falsam esse neqꝫ eñ quēadmodū in his que sunt sic se habet ⁊ in his que non sunt possibilibꝰ tamē esse vel nõ esse. sꝫ quēadmodū dictū est.

Liber Secūdus Perihermenias Tres

continet tractatus. Primus est de propositiõibus de inesse quo ad earū consequentias. Et habet duo capitula: Primum est de consequentijs propositionum in quibus predicatur vnum de vno.

Voniam aūt est de aliquo affirmatio significãs aliqđ hoc aūt est nomē vel innoiabile vnū auteꝫ oportꝫ esse et de vno hoc ꝙ est in affirmatiõe nomen autem dictum et innomiabile nõhõ nomē quidem non dico sed infinitum nomen. vnum enim quodammodo significat infinitum quemadmoduꝫ et nõ currit nõ

verbū sed infinitū verbū erit omīs affirmatio vel ex nomīe et verbo vel ex infinito nomīe et verbo preter verbū eīm nulla affirmatio vel negatione. est aūt vel fuit vel erit et quecunqȝ alia hmōi sunt verba ex his que sunt posita. cōsignificāt eīm tps. quare prima est affirmatio et negatio. est homo nō est hō. deinde est nō hō. non est nō hō. Rursus est omīs hō nō est omīs hō. est omīs nō hō. nō est omīs nō hō. et in extrinsecis temporibus eadē ratio est. Quādo aūt est terciū adiacēs pdicatur dupliciter dicūtur oppositiōes. dico aūt dico aut vt est iust⁹ homo est tercium adiacēs nomē vel verbū in affirmatiōe. quare q̄tuor iste erūt quaꝝ due quidē ad affirmationē et negationē sese habent ßm consequentiā vt priuationes. due vero minime. dico aūt quoniā est aut iusto adiacebit aut nō iusto. quare etiā negatiōes quatuor sunt Intelligimur vero qđ dicit ex his que subscripta sunt. est iustus homo huius negatio est non est iust⁹ homo. est nō iustus homo. non est nō iustus hō. est enim in hoc loco et non est iusto et nō iusto adiacebit hoc igitur queadmodū in resulotoriis dictum est sic sunt disposita. Similiter aūt se habet et si vniuersalis nominis sit affirmatio. vt omīs homo est iustus nō omīs homo est iustus. omīs homo est nō iust⁹ non omnis homo est nō iustus. sed non similiter angulares cōtingit veras esse ꝯtingit aliquādo he igit due opposite sunt. Alie aūt ad qđ est non hō quasi ad subiectū aliqđ additum. vt est iustus non hō nō est iust⁹ nō hō. est nō iustus nō hō. nō est non iust⁹ non homo magis aūt plures his nō erunt oppositiōes he aūt extra illas ipse ßm se erunt vt nomīe vtentes eo qꝫ est non homo In his vero in quib⁹ est nō cōuenit. vt in eo qđ est currere vel ambulare idē faciūt sic posita. ac si est

adderetur vt est currit oĩs hõ non currit omnis homo, currit oĩs nõ homo. non currit oĩs nõ homo. Nõ eñ dicendũ est nõ oĩs homo sed non negatio ad id qd est homo addenda est. Oĩs eñ nõ vniuersale significat sed quoniã vniuersaliter. Manifestũ est autem ex eo qd est currit hõ. nõ currit homo, currit nõ homo. nõ currit nõ homo hec eñ ab his differunt eo ꝙ non vniuersaliter sunt quare omnis vel nullꝰ nihil aliud significant nisi qm̃ vniuersaliter de hoĩe vel affirmãt vel negant. ergo et cetera eadem opoꝛtet opponi. Quoniã vero negatio ꝯtraria est ei que est. oĩe animal est iustũ. illa que significat quoniã nullũ aĩal est iustum. he quidẽ manifestũ est quoniã nunꝗ̃ vere erunt neqꝫ simul. neqꝫ in eodẽ ipso. his vero opposite erũt aliqñ. vt nõ oĩe aĩal iustũ est aliqd animal iustũ est Sequũtur vero illã quidẽ que nullꝰ est homo iustus. illã que est oĩs homo nõ iustus est. illã vero que est est aliquis iustꝰ hõ. opposita quoniã non omnis homo est non iustus necesse est eñ esse aliqd. Manifestum est aũt quoniã etiam in singularibꝰ si est veꝝ interrogatũ negare quoniã et affirmare verũ est. vt putas ne socrates sapiens est nõ. socrates igit̃ nõ sapiẽs est In vniuersalibꝰ vo nõ est. vera que similiter dicit̃. vera aũt est negatio. vt putas ne oĩs homo sapiens est. nõ igitur oĩs homo nõ sapiens est. hoc falsum est. sed non igitur omnis hõ sapiẽs est vera est. hec aũt opposita est illa vero cõtrariã Que vero ſm indefinita contraiacẽtes nomina vel verba vt in eo ꝙ est. nõ hõ non iustus queadmodũ negatiões sine noĩe vel verbo esse videbũtur sed nõ sunt. semꝑ eñ verã vel falsam negationẽ esse necesse est. Qui vero dixit nõ homo nihil magis de hoĩe sed etiã minus verꝰ vel falsus fuit si nõ aliquid addatur.

significat em̄ est oīs non hō iustus nulli illarũ idem. nec huic negatio op-
posita ea que est non est oīs non hō iustus illa vero que est om̄is non iusꝰ
non hō. illa que est nullus iustus nō homo idem significat. Transposita
vero nomina vel verba idē significant. vt albus hō et homo albus Naz
si hoc nō est eiusdem multe erũt negatiões. sed ostensum est qm̄ vna vniꝰ
est. eiꝰ em̄ que est. est albꝰ hō. negatio est. nō est albꝰ hō. eiꝰ vͦo que est.
est hō albꝰ. si nō eadē est ei que est. est albꝰ hō. erit negatio vł ea que est.
nō est nō homo albꝰ. vel ea que est. nō est albꝰ hō. sed altera quidē est ne-
gatio eius que est. est non hō albus. alia vero eiꝰ que est. est hō albus.
quare erunt due vnius. Quoniam igitur trāspositio in nomine vel ver-
bo eadem erit affirmatio vel negatio manifestum est.

Capitulũ scd̄m de cōsequentiis ꝑpositionũ in quibꝰ predicat vnũ de pluribꝰ vel plura de vno

Uero vnũ de pluribus vel plura de vno affirmare vel negare.
si non est vnum de pluribus nō est affirmatio vel negatio vna.
Dico aũt vnum si vnũ nomen sit positũ. nō sit autem vnũ ex illis. vt hō
est fortasse et animal et mansuetũ et bipes. sed ex his vnũ fit. ex albo aũt
et homine et ambulare non fit vnum. Quare nō si vnum aliquid de his
affirmet aliquis nō erit affirmatio vna. sed vox quidem vna. affirma-
tiones vero multe. nec si de vno ista. sed similiter plures. Si ergo dyale
tica interrogatio respōsiōis est peticio. vel ꝑpositiōis vel alteriꝰ partis
ꝯtradictionis. ꝑpositio vero vniꝰ ꝯtradictiōis hmōi interrogationi nō
erit vna respōsio ad hoc. nec vna interrogatio. nec si sit vera. Dictũ est
aũt de his in topicis. Siliter aũt maīfestũ est qm̄ nec hocipsum quiddā

dyaletica est interrogatio. vt si quis dicat. quid est aial. oportet ex interrogatione dyaletica verā velit partē ɔtradictiōis eligere. quare oportet interrogationē determiare vtrum hoc animal sit homo an nō. Quando vero hic quidē predicātur ɔposita vt vnde sit oīne predicamentum eorūz que extra predicantur. alia vero nō que differentia est. De homine vero verū est dicere et extra aial et extra bipes. et vt vnū et hominē et album et hoc vt vnū. sed nō si citharedus et bonus et iā citharedus. Si eīn qm̄ alterutrū dr̄ et vtrūqʒ diceī multa incōueniētia erūt. De hoie eīn et hoiez vere dicere et albū Quare et hominē rursus et album si et album et hoiez quando erit homo albus. homo albus et hoc in infinitū. Et rursus musicus albus ābulans et hec eadē frequēter implicita Amplius si socrates est et erit socrates hō et bipes et hō bipes Qm̄ ergo si quis ponat ɔplexiones simpliciter fieri plurima inconuenientia cōtingere manifestum est. quemadmodū ponendū nunc dicemus. Eorū igiī que predicantur. et de quibus predicantur quecunqʒ ꝭm accidens dicuntur vel de eodem vel alterum de altero. hec nō erunt vnū Vt hō albus est et musicus. sed nō est idem musicus et albus. Accidentia enim sunt vtraqʒ idem. nec si album. nec si albū et musicū verū est dicere. Erit albū musicū vnū aliquid. ꝭm eīn accidēs musicū albū. quare nō erit albū musicū. Quocirca nec citharedus bonus simpliciter sed animal bipes. nō eīn ꝭm accidēs Amplius nec quecunqʒ insunt in alio quare neqʒ albū frequēter neqʒ homo. homo animal vel bipes Insunt eīn in homine animal et bipes. Verū aūt dicere de aliquo et simpliciter vt quēdā hominē. hominē. aut quendā hoiez albū album. Non aūt semp sed quādo in adiecto quidē aliquid oppositorum

inest. que cõsequitur cõtradictio nõ verũ sed falsum est. vt hominẽ mor-
tuũ hominẽ dicere. Quãdo aũt nõ inest verũ. vel etiã quãdo inest semꝑ
falsam. qñ vero nõ inest. nõ semꝑ verũ est. vt homer⁹ est aliqd vt poeta.
ergo et iam est ac non. ꝫm accidẽs enim predicatur esse de homero. qm
inest ei poeta. sed nõ scdm se predicatur de homero quoniam est. Quare
in quãtiscunqꝫ predicamẽtis neqꝫ cõtrarietas aliqua aut vlla oppositio
inest si diffinitiones pro noĩb⁹ predicãtur. et ꝫm se possunt et ꝫm accidẽs.
In his etiã simpliciter verꝫ erit ꝙ nõ est qm opinabile est nõ est verũ di-
cere aliquid esse. opinio em̃ eius nõ est qm est sed quoniã non est.

Tractatus Secũdus de propositioĩb⁹ modalib⁹ ꝗ ad earꝫ oppositiões. ꝯsequẽtias et equipollẽtias Tria hꝫ capitula: Primũ est de oppõne modaliũ.

His vero determiatis ꝑspiciẽdũ est queadmodũ sese habẽt affirmatiões et negatiões ad se invicẽ. hec scilicet ꝗ sunt de possibile esse et nõ possibile esse et contingenti et possibili et necessario. he habent em̃ alias dubitationes. nam si eorũ que cõplectunẽ ille sibi invicem opposite sunt cõtradictiões quecunqꝫ ꝫm esse vel non esse disponuntur. vt est que est esse hominẽ negatio est nõ esse hominẽ. nõ aũt ea que est esse non hominem. et eius que est esse albũ hominẽ. ea que est non esse albuꝫ hominem. non aũt que est esse non albũ hominẽ. Si enim de omnibus aut dictio est aut negatio vera. cum lignum falsum sit dicere esse album hominẽ. erit verꝫ de eo dicere esse albũ hoĩeꝫ. Q; si hoc mõ et quãtiscũqꝫ esse non additur idem facit quod pro esse dicitur. vt ei⁹ que est ambulat homo. negatio nõ est ea que est ambulat non hõ. sed ea ꝗ est. non ambulat hõ. Nihil em̃ differt dicere hoĩeꝫ ambulare vel hoĩeꝫ ambulantẽ esse.

Perihermenias

Quare ſi hoc mō in oib⁹. et ei⁹ q̄ eſt poſſibile eſſe. negatio ē poſſibile nō eſſe. nō ea q̄ eſt nō poſſibile eſſe Videt̃ aūt idē poſſibile et eſſe ⁊ nō eſſe. oē em̄ qđ eſt poſſibile diuidi vel ābulare et nō ambulare et nō diuidi poſſibile eſt Ratio aūt eſt. qm̄ om̄e qđ ſic poſſibile eſt. nō ſp̄ in actu eſt. quare et inerit iā negatio. Poteſt igit̃ et nō ambulare. qđ eſt ambulare. et non diuidi qđ eſt diuidi. et nō videri qđ eſt viſibile. Atuero impoſſibile eſt de eodē veras eſſe oppoſitas dictiōes. nō erit igit̃ negatio ꝯtingit em̄ vnū ex his aut idē ip̄m dicere et negare ſimul de eodē. aut nō ſm̄ eſſe vel nō eſſe que apponunt̃ fieri affirmatiōes et negatiōes. Si ergo illud impoſſibile eſt hoc erit magis eligēdū. Eſt igit̃ negatio ei⁹ que eſt poſſibile eſſe ea que eſt nō poſſibile eſt eſſe. eadē quoq; rō eſt et in eo qđ eſt ꝯtingēs eſſe. etem̄ ei⁹ negatio eſt nō ꝯtingēs eſſe. et in aliïs quoq; ſilr̄ mō. vt in neceſſario et impoſſibili. Fiunt em̄ in illis queādmodū eſſe et nō eſſe appōnes ſubiecte vero res hoc quidē albū. illud vero hō. eodē quoq; mō hoc loco eſſe et nō eſſe quidē ſubiectū fit. cōtingere vero et nō contingere appoſitiōes determinantes queādmodum in illis eſſe veritatem. Eius que eſt poſſibile non eſſe. negatio eſt nō poſſibile nō eſſe. nō em̄ contradictiōes ſibi inuicē ſunt hmōi. poſſibile eſt eſſe et poſſibile eſt nō eſſe. Quare et ſequt̃ ſeſe inuicē videbūtur Idem em̄ eſt poſſibile eſſe et non eſſe. ſed poſſibile eſt eſſe et nō poſſibile eſt eſſe nunq̄ ſimul ſunt vere opponunt̃ em̄ Atuero poſſibile eſt non eſſe. et nō poſſibile nō eſſe. nunq̄ ſimul ſunt. Silr̄ aūt ei⁹ qđ eſt neceſſariū eſt eſſe negatio eſt nō ea que eſt neceſſariū eſt non eſſe ſed nō neceſſariū eſt eſſe ei⁹ vero que eſt neceſſariū nō eſſe. ea q̄ eſt non neceſſariū nō eſſe et ei⁹ q̄ eſt impoſſibile eſſe nō ea q̄ eſt impoſſibile nō eſſe.

sed nō impossibile esse. ei⁹ vero que est impossibile esse. ea que est nō impossibile nō esse. Et vniuersaliter quēadmodū dictū est. esse quidē et nō esse oportet ponere quēadmodū substātia. negationē vero et affirmationē hec facientē ad vnū et determiatio ad modū apponere. et has putare oportʒ oppositas dictiōes ꝛ negatiōes. possibile et nō possibile. ꝯtigēs ꝛ nō ꝯtigēs. impossibile nō impossibile. necessariū nō nēcariū. verꝫ nō verꝫ

Capitulū scđm de ꝯsequentijs et equipollentijs propositionum modalium.

Onsequentie vero ſm ordinē fiunt ab imponētib⁹. illi eñi que est possibile esse. illa que est ꝯtingēs esse. et hec illi cōuertitꝛ. et ea que est nō impossibile est esse et nō necessariū est esse. Illi vero que est possibile nō esse. et contingit nō esse ea que est nō necesse nō esse. et nō impossibile nō esse Illi vero que est nō possibile. est esse et nō ꝯtingit esse illa que est impossibile est esse et necesse est non esse. Isti vō que est nō possibile est nō esse et nō ꝯtingēs est nō esse. illa q̄ est impossibile est nō esse et necesse est esse. Considerentꝛ aūt ex subscriptione quēadmodū dicimus Possibile est esse. contingit esse. non impossibile est esse. nō necesse est esse. Possibile est nō esse. ꝯtingit nō esse. nō impossibile est nō esse. non necesse est nō esse Non possibile est esse. nō ꝯtingit esse. impossibile est esse necesse est non esse Non possibile est nō esse. nō ꝯtingit non esse. impossibile est nō esse. necesse est nō esse. Ergo possibile et nō impossibile illđ qđ est cōtingens et possibile et nō contingens et non possibile sequuntur quidem ꝯtradictorie sed cōuersim. illud eñi qđ possibile esse negatio hui⁹ scilicet impossibile sequitur negationi vero affirmatio. Illud eñi quod est non

possibibile esse. illd qd ē impossibile esse. Affirmatio em̄ est impossibile esse. negatio vero nō possibile. necessariū vō quēadmodū sit ꝯsiderādū est. Manifestū est aūt qm̄ non eodē mō sed contrarie sequunt̄ ꝯtradictorie sunt que extra. nō em̄ negatio ei⁹ que est necesse nō esse. nō necesse est esse. ꝯtingit em̄ veras esse in eodē vtrasqȝ. Qd em̄ est necessariū non esse. nō est necessariū esse. causa aūt est cur nō sequūtur Similiter ceteris qm̄ contrarie est esse impossibile necessario reddit̄ idem valēs. nā si impossibile est esse. necesse est hoc nō esse sed nō impossibile est hoc non esse. hoc necessariū est esse. Atuero impossibile est sic poni necessarij ꝯtradictiōes nā qd necessariū est esse. possibile est esse. nā si nō est. negatio ꝯsequitur. necesse est aūt aut dicere aut negare. quare si nō possibile est esse impossibile est esse. qd est necesse esse. qd est incōueniēs Atuero illud qd est possibile est esse nō impossibile esse. esse sequit̄ hoc vō illud qd est nō necessariuȝ esse. quare ꝯtingit qd est necessariū esse nō necessariū esse qd est incōuenięs Atuero neqȝ necessariū esse sequitur possibile esse neqȝ necessariuȝ non esse. Illi em̄ cōtingit vtraqȝ accidere hoꝝ em̄ vtrūlibet verū fuerit. nō erūt illa vā simul em̄ possibile esse et nō esse. Si vō necesse est esse vł nō esse. nō erūt possibile vtraqȝ Relinquit̄ ergo nō necessariū est nō esse. ei q̄ est possibile esse hoc em̄ verū est et de necesse est nō esse hec em̄ fit cōtradictio ci⁹ q̄ sequit̄ nō possibile esse illud em̄ sequit̄ hoc qd est impossibile esse et necesse nō esse. cui⁹ negatio est nō necesse nō esse. sequunt̄ et hē ꝯtradictiōes ꝓm p̄dictū modū. et nihil impossibile ꝯtingit sic positis.

Capitulum Tertium dans solutionem cuiusdam dubitationis.

Liber Secundus

Ubitabit aūt aliquis si illud quod est necessariuꝫ esse possibile
sequitur. nam si n ō sequitur ꝯtradictio sequitur. nō possibile.
et si quis nō hāc esse dicat ꝯtradictionē necesse est dicere possibile nō esse
sed vtreqꝫ false sunt de necesse est esse. At vero rursus idem videt̄ esse possi-
bile incidi et nō incidi. et esse et nō esse. quare qđ erit necesse esse et ꝯtin-
gere nō esse hoc aūt falsum est Maifestū est aūt qm̄ nūc oīe possibile esse
vel ambulare ad opposita valet sed est in quib⁹ nō sit veꝝ et principium
quidē in his que nō ßm rōnē possunt. vt ignis calefactibilis. et hꝫ vim
irrōnabilē. Ergo ßm rōnē potestates ipē eedem plurimoꝝ etiā cōtrarioꝝ
sunt. irrōnales vero nō oīes. sed quemadmodū dictū est ignem non esse
possibilē nō calefacere. nec quecunqꝫ alia semꝑ agunt. alia vero possunt
et ßm irrōnales potestates simul opposita quedā. Sed hoc ideo dictum
est qm̄ nō oīs potestas oppositoꝝ est. nec quecunqꝫ sub eadē specie dicunt̄
Quedam vero potestates equivoce sunt. Possibile eīn nō simpliciter di-
citur. sed hoc quidē qm̄ verū est vt in actu Ut possibile est ambulare qm̄
ambulat. et oīnino possibile est esse qm̄ iā est aliqđ actu. illud vͦ qđ d̄r.
possibile illud quod forsan aget vt possibile est ambulare qm̄ ambulabit.
et hoc quidē in mobilibus solis est potestas. illa vero in immobilibus.
In vtrisqꝫ vero verū est dicere nō impossibile esse ambulare. et q̄ ambu-
lat iam et agit et ambulabile. hoc ergo possibile nō est verū de necessario
simpliciter dicere. alterū aūt verū est. Quare qm̄ partē vniversalem se-
quitur illud qđ ex necessitate est consequit̄ posse esse. sed nō omnino Sed
est quidē fortasse principiū qđ necessariū est et qđ nō necessariū oīm vel
esse vel nō esse. et alia queādmodū horū consequētia cōsiderare oportet.

Manifestum est aūt ex his que dicta sunt quoniā quidē ex necessitate est secūdum actū est quare si priora sunt sempiterna et que actu sunt. priora sunt his que potestate. et hec quidem sine potestate actu sunt. vt prime substantie. alia vō sunt actu cū possibilitate que natura priora sunt. tpē vero posteriora. alia vero nunquā sunt sed potestate solum.

Tractatus tertius de cōtrarietate enūciationū vnde sit sumēda vnico claudit̄ capitulo.

Trum aūt cōtraria est affirmatio negationi et oratio oratiōi que dicit quoniā oīs homo iustus est. ei que est nullus homo iustus est. an oīs homo iustus est ei que est oīs hō iustus est. Callias iustus est. callias iustus nō est. callias iniustus est que harum contraria est vera. si ea que sunt in voce sequuntur ea que sunt in anima. illic enim contraria est oppositio ɔtrarij. vt oīs homo iustus. ei que est oīs hō iniust⁹. et in his q̄ sunt in voce affectiōibus necesse est similiter se habere. q̄ si neq̄ illic ɔtrarij oppositio ɔtraria est. nec affirmatio affirmationi ɔtraria est. sed ea que est dicta negatio. Quare cōsiderandū est cui opinatio vera false opinioni ɔtraria est. vtrū negationi aut certe ei que cōtrariū esse opinat̄. Dico aūt hoc mō est quedam opinatio vera boni qm̄ bonū est. alia vero est falsa qm̄ non bonū est. alia vero falsa qm̄ bonum malum est que harū contraria est vere si est vna ꝑm quā cōtraria Nā arbitrati contrarias opinatiōes definiri in eo qd̄ cōtrariorū sunt falsum est boni eīn qm̄ bonū est. et mali quoniā malū eadem fortasse opinio est et vera. siue plures siue vna sit. Et sunt autem contrarie. sed non in eo qd̄ contrariorū sunt cōtrarie sunt. sed magis eo quod profertur contrarie.

Liber Secūdus

Si ergo boni opinio quoniā bonū est. est aut qm̄ non bonū est. quoniaꝫ vero aliud aliquod est quod nō est neqꝫ potest esse aliarū quidē nulla op-pinanda neqꝫ quecūqꝫ esse quod nō est oppinatur. neqꝫ quecunqꝫ nō esse qꝺ est. Infinite em̄ vtreqꝫ sunt. et quecunqꝫ oppinātur esse qꝺ nō est. et quecūqꝫ nō esse qꝺ est In quib⁹ est prima falsa. hec aūt ex his ex quib⁹ sunt generatiōes. ex oppositis vero generatiōes. quare etiā fallacia Si ergo qꝺ bonū est bonū est. et nō est malū. et hoc quidē scd̄m se illud vero ꝓm accidēs. Accidit em̄ hoc malum nō esse. magis aūt in vno quoqꝫ est vera que est ꝓm se vera et etiā falsa sicut et vera Ergo ea que est quoniā nō est bonū qꝺ bonū est ꝓm se cōsistēs falsa est. illa vero que est qm̄ malū est ꝓm accidēs Quare magis erit falsa de bono ea q̄ est negatiōis opinio q̄ ea que est cōtrarij. Falsus est aūt magis circa singula que habent con-trariā opinionē. Cōtraria em̄ sunt eoꝝ que plurimū circa idem differūt quod si harū contraria est altera vero magis contradictionis contraria manifestū est quoniam hec erit cōtraria. Illa vero que est quoniā malū est qꝺ est bonū implicita est. Etem̄ quoniam non bonum est. necesse est. idipsum opinari. Ampli⁹ si em̄ in alijs similiter oportet se habere. et hoc videtur bene esse dictū. aut em̄ vbiqꝫ ea que est ꝯtradictiōis. aut nusquā. Quibus vero nō est cōtrariū. de his quidem est falsa ea que est vere op-posita vt hominē nō putas hominē falsus est. Si ergo he cōtrarie sunt. et ille alie sunt ꝯtradictiōes. Amplius similiter sese habet boni quoniam bonū est. et nō boni qm̄ nō bonū est. et sup has boni qm̄ non bonū est et nō boni quoniā bonum est. Illi ergo que est non boni qm̄ non bonū. et vere opinioni que est cōtraria. Nō em̄ ea que dicit qm̄ malū est. simul

Perihermenias

em̄ aliquādo erūt vere. nunq̄ em̄ vera contraria est Est em̄ q̄ddam non bonū malū. quare ꝯtingit simul esse veras. Atuero vere illa que est non malū est. Simul em̄ hec et erūt relinquit̄ ergo ei que est nō boni q̄m non bonū est ꝯtraria. ea que est nō boni q̄m bonū est Quare et ei que est boni q̄m bonū. ea que est boni q̄m nō bonū est. Manifestum est ergo q̄m nihil vtercꝫ nec si vniuersaliter ponamꝰ affirmationē. huic em̄ vl'is negatio ꝯtraria erit vt opinioni que opinat̄. q̄m om̄e q̄d est bonū. bonum est. ea que est quoniā nihil eoꝝ que bona sunt bonū est. nam ea que est boni q̄m bonum est si vniuersaliter sit bonum eadem est que oppinatur quicquid bonum est q̄m bonum est. Similiter aūt et in nō bono. Quare si in opinione sic se hꝫ. sunt aūt que sunt in voce affirmatiōes et negatiōes voce eoꝝ que sunt in anima. Manifestū est q̄m etiā affirmatiōi ꝯtraria quidē est negatio. circa idē vl'is vt ei que est q̄m om̄e bonū bonū est. et q̄m oīs homo bonꝰ ea que est vel nullū vel nullus contradictorie aūt aut nō oīs aut nō om̄e. Manifestū est aūt quoniā et verā vere nō cōtingit esse cōtrarium nec opinionē nec contradictionē. Contraria em̄ sunt que circa idem opposita sunt. circa idem autē contingit verū dicere eundē. simul autem non contingit eidem inesse contraria.

Finis libri Perihermenias qui a nostris de
Interpretatiōe siue elocutiōe intitulatur.

